

LUNDS
UNIVERSITET

Säkerhet för studenter

CENTRUM FÖR MILJÖ- OCH KLIMATVETENSKAP | LUNDS UNIVERSITET

Säkerhetsregler inom Centrum för miljö- och klimatvetenskap

Alla studenter som deltar i våra kurser eller gör projekt och exjobb måste läsa och följa dessa regler.

När det gäller mer detaljerade föreskrifter hänvisas till respektive hus säkerhetsregler www.cec.lu.se/sv/arbetsmiljo.

Avsikten med föreskrifterna är att minimera de risker för ohälsa och olycksfall som är förbundna med laboratorie- och fältarbete. Litteratur om säkerhetsfrågor i samband med kemiskt laboratoriearbete finns hos kursassistenterna.

I början på varje kurs ska du få information om vad som gäller för de lokaler kursen äger rum i angående bland annat:

- Specifika säkerhetsregler
- Nödutgångar
- Utrymningsvägar
- Nödduschar

Innan du börjar med ett nytt moment, laboration eller fältmoment ska du få information om hur du ska kunna utföra detta moment på ett säkert sätt. *Följ dessa föreskrifter!* Lär dig *farosymbolerna* (se sidan 6).

ALLMÄNNA ARBETSFÖRESKRIFTER

Arbetsplatsen

- Håll arbetsplatsen fri från kemikalier och utrustning som ej används.
- Åtgärda spill omedelbart – säg till din kursassistent.
- Lokalvårdspersonal utför endast normal rengöring.
- Dragskåpsvaskar och vaskar i övrigt skall hållas fria från skräp.

- Korridorer är utrymningsvägar och får INTE belamras med utrustning, skåp, kartonger och liknande, eller ryggsäckar, väskor och ytterkläder.
- Bredden på utrymningsvägarna skall vara minst 1,2 meter.
- Eftersom ångor kan utvecklas, ska gnistsäkra kylskåp och frysar användas för förvaring av brandfarliga varor. Inga brandfarliga ämnen får förvaras i standardkylskåp eller standardfrys.

Regelverk

Gällande lag och föreskrifter (AFS) finns på Arbetsmiljöverkets webbplats www.av.se. Regler ges även ut av andra t.ex. Kemikalieinspektionen.

Labbrutiner

- Handskar ska användas vid behov. När du inte labbar får du inte gå omkring med handskar på dig, eftersom det kan finnas stänk på dem som kan utsätta övriga på labbet för kemikalien eller isotopen.
- Du får inte äta eller dricka på labbet. Du får inte heller röka, snusa, sminka dig eller använda handkräm på labbet.

- Labbrock ska användas på labb.
- Labbrock ska inte användas utanför labb.
- Man får inte kasta farliga och ohälsosamma "labbrester", t.ex. agarplattor, plastspetsar och dylikt i papperskorgarna. Tänk på att lokalvårdarna kan bli skadade.
- Håll rent på labbet och där du arbetar.
- Vid spill av farlig vätska används vermiculit för att suga upp vätskan.
- Munpipettering är enligt lag aldrig tillåtet (Arbetsmiljöverket).

Dragbänk

Starta dragbänk med vredet på väggen. Efter avslutat arbete ställs vredet på 0. Även i läget 0 sker ett visst utsug. Maximalt en tredjedel av den perforerade bottenplåten får täckas för att utsuget ska vara som bäst. Dragbänk är särskilt lämplig vid arbete med svärflyktiga ämnen och får inte användas vid varma metoder. Maximal temperatur är 40-50°C. Om dragbänken inte är utrustad med skyddshuv får man inte arbeta högre än ca 20 cm från bänken.

Dragskåp

Vid arbete, dra upp skyddsglasat till arbetsläge och sätt på dragskåpet, för att få skyddseffekt. Dra ej upp helt, då fungerar ej utsuget på rätt sätt och skyddseffekten försvinner. Efter arbete, dra ner skyddsglasat och återställ dragskåpsventilationen på grundflöde.

Behållare med vermiculit ska förvaras under eller bredvid dragskåpet. Vermiculiten används vid spill. Elapparater i dragskåp ska anslutas till eluttaget på dragskåpets framsida, särskilt om brandfarliga varor finns i skåpet. Eluttaget har en jordfelsbrytare och bryter även strömmen om utsuget skulle sluta fungera. Belamra inte dragskåp med för mycket flaskor och apparater. Dragskåp får inte användas för förvaring. Vid varje dragskåp finns utförliga beskrivningar.

Punktutsug

Vid vissa arbeten med farliga ämnen som ej får plats i dragskåp eller dragbänk (t.ex. mikroskopering och vägning), använd punktutsug om sådant finns. För att detta ska fungera, måste punktutsuget vara i omedelbar närhet av det du arbetar med. Stäng av punktutsuget efter du har använt det.

FÖRESKRIFTER FÖR ARBETE MED FARLIGA ÄMNEN

Kemikaliehantering

Före användning av en kemikalie ska du få information om lämplig hantering av kemikalien av din lärare eller kursassistent. Lösningsmedel skall förvaras i ventilerade skåp på labb eller i kemikalieförråd. Kemikalier som är klassade som giftiga (dödskallemärkta) skall stå i separat, låst skåp (eller i kyl eller frys som är dödskallemärkt). Rengör våg vid eventuellt spill!

Fixeringslösningar som innehåller formaldehyd och glutaraldehyd får inte användas utanför dragskåp eller punktutsug. Detta gäller även fenol och kloroform. En del ämnen kan bli explosiva vid uppvärmning, åldrande etc. och måste handhas med försiktighet. Högst 2-3 liter brandfarliga Lösningsmedel får finnas framme på labbänkar.

Flytande kväve

När flytande kväve förångas ökar kvävehalten i luften. I dåligt ventilerade utrymmen kan det medföra att syrebrist uppstår. Kontakt med flytande kväve kan ge köldskada och en hudreaktion som liknar brännskada. Du måste därför använda handskar.

ANDRA VERKSAMHETER ATT VARA VAKSAM VID

Biologiskt arbete, biologiska ämnen, genetiskt modifierade organismer, genetiskt modifierade mikroorganismer

För arbete med dessa ämnen och organismer finns särskilda regler och föreskrifter som kursassistenten går igenom speciellt vid dessa moment.

UV-ljus

Använd godkända UV-skyddsglasögon vid arbete med UV-ljus (ljusbord, lysrör etc). Ett par skyddsglasögon skall finnas vid varje UV-arbetsplats.

Gas på labb

Den som använder gas på labbet ska se till att gastuben eller gaskranen också stängs av efter arbetet.

Datorarbete

För att undvika belastningsskador och arbetsskador ska du tänka på arbetsplatsens utformning och hur du arbetar.

Avfallshantering

De olika husen inom biologiska institutionen hanterar detta olika. Du ska bli informerad om vad som gäller och du måste noga följa dessa regler. Du får aldrig hälla ut kemikalier i vasken.

FÄLTARBETE OCH EXKURSIONER

Dessa moment är naturligtvis mycket varierande och säkerhetsföreskrifterna kan därför se olika ut. Allmänt gäller att läraren har föreklarerat och kontrollerat tillgängligheten. Under jaktperioder kan exkursioner ställas in. Vid destruktiv provtagning har markägaren kontaktats. Ansvarig lärare har alltid mobiltelefon med. Du får inte ta med barn och hundar. Innan alla exkursioner gör vi en bedömning av vädret. I de fall vi bedömer att väderläget innebär en risk ställer vi in exkursionen. I de fall biltransporter sker med hjälp av studenter och deras bilar kontrollerar huvudlärare/ansvarig lärare körkortet. Du ska alltid ha lämplig och tillräckligt varm klädsel. I mån av tillgång kan du låna stövlar inför exkursioner på Ekologihuset. Vid självständiga arbeten i fält gäller att du ska informera dig om och följa gällande säkerhetsbestämmelser.

För marina exkursioner gäller speciellt:

Klipphållar nära strandlinjen blir ofta MYCKET hala när de blir blöta av regnvatten eller havsvatten. Tänk därför på att vara extra försiktig på klippständer. Använder du vadarbyxor vid strandexkursioner skall du också ha flytväst på dig.

Kursmoment "ombord"

Under akvatiska moment kan det förekomma arbete från båt. Vid exkursioner med fartyg är det skepparen som har hela och odelat ansvar för säkerheten ombord. Före en exkursion har skepparen en genomgång om säkerhetsreglerna ombord. Du är SKYLDIG att alltid följa de instruktioner som skepparen på båten ger.

Ibland använder vi motorbåtar med styrpulpst och utombordsmotor samt mindre båtar enbart med utombordsmotor. Som regel får studenter inte köra dessa båtar om inte någon lärare finns med. Undantag kan medges om du som student har förarintyg och visat att du behärskar båten väl. Inom utbildningen där roddbåtar används får du som regel använda dessa tillsammans med någon medstudent. Vadarbyxor får ALDRIG användas när du befinner dig ombord på båtar. Du måste alltid ha flytväst på dig när du befinner dig i motor- eller roddbåt.

Fridykning och dykning med luftflaskor

Inför vissa kursmoment eller inom projektarbete finns det möjligheter till fridykning eller för apparatdykning.

För att få fridyka på kurserna krävs det att du har tidigare erfarenheter av det och att ni är flera stycken på en kurs som kan samorganisera sådant fältarbete. Tillstånd måste medges av den som är kursansvarig och du måste strikt följa de regler som gäller.

För apparatdykning gäller bla att du måste vara certifierad dykare. All apparatdykning måste ske enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter och enligt de regler som bestämts av institutionen.

OM DU BLIR SJUK ELLER FÅR PROBLEM MED STUDIERNÄ

Numret till Studenthälsan är 046- 222 43 77. Du hittar mer information på deras webb: www.lu.se/student/studenthaelsan.

Om du får problem med studierna kan du också vända dig till studievägledaren på utbildningskansliet, telefon 046-222 37 82, (Yvonne.Persson@mv.lu.se).

BRA ATT VETA

Brandlarm och brandskyddsutrustning

- Tavla med utrymningsväg sitter vid varje våning och vid entrén.
- Brandsläckare (med skum eller kolsyra för kemikalier, elektronik etc.) finns i korridorerna och på kurslab.
- Vattenslangar finns i särskilda skåp i korridorerna och på kurslab.
- Brandfilt finns i korridor.
- Vid mindre brand, försök att släcka med hjälp av brandfilt, brandsläckare eller vattenslang.
- Vid brandlarm måste alla enligt lag utrymma huset. Husansvarig kontrollerar att ingen är kvar i huset.

Lösningar ska alltid märkas med namn och innehåll så att de kan identifieras. **Labbrockar** och **skyddsglasögon** måste alltid användas vid behov eller enligt riskbedömning.

Övrig skyddsutrustning

- Nödduschar och ögonduschar finns på kurslab och i korridorerna vid labben. *De får ej blockeras.*
- Förbandsstationer finns i korridor och på kurslab.
- Använd skyddsglasögon vid arbete där du riskerar stänk.
- Vid stänk i ögonen: spola länge med ögondusch. Kontakta därefter sjukvårdsrådgivningen. Under transport till sjukhus ska man skölja med ögonsköljflaska. Sådana finns monterade i väggställare, de ska bara användas under transport, efter man sköljt länge med ögondusch.

Olyckor och incidenter

Alla olyckor och incidenter (som skulle ha kunnat leda till en olycka) måste enligt lag rapporteras. Kontakta både kursassistenter och kursansvarig.

Farosymboler för märkning

Alla farliga kemiska produkter ska vara tydligt märkta med farosymbol (faropiktogram) samt risk- och skydds-information på svenska. Märkningen informerar om skador som kan uppstå vid användning. Fram till 1 juni 2015 gäller två märkningssystem parallellt. På sikt ska den nya märkningen med röd ram gälla i hela världen.

Nya farosymboler, faropiktogram

Giftig. Produkten ger livshotande skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring.

Frätande. Produkten ger frätskador på hud, matstrupe och ögon, eller andra allvarliga ögonskador. Används också för produkter som är korrosiva för metaller.

Hälsosfarlig. Produkten kan ge ärftlig genetisk skada, cancer, fosterskador eller störa fortplantningen. Används också för produkter som ger allergi vid inandning, kemisk lunginflammation vid förtäring eller andra allvarliga skador vid enstaka eller upprepad exponering.

Skadlig. Produkten är skadlig vid inandning, hudkontakt eller förtäring. Används också för produkter som ger allergi vid hudkontakt, som irriterar hud, ögon eller luftvägar eller ger nar-kosverkan.

Miljöfarlig. Produkten är giftig för vattenmiljön på kort eller lång sikt. Ska förvaras och användas så att produkten och avfallet inte skadar miljön.

Explosiv. Produkten är explosiv och kan explodera om den utsätts för slag, friktion, gnistor eller värme. Måste hanteras varsamt.

Brandfarlig. Produkten är brandfarlig och kan brinna våldsamt vid antändning eller värmeförsel. Vissa produkter utvecklar brandfarlig gas i kontakt med vatten eller självantänder i luft.

Oxiderande. Produkten orsakar reaktion, brand eller explosion i kontakt med brännbara ämnen eller material.

Gas under tryck. Produkten är en trycksatt eller kraftigt nedkyld gas. Behållaren kan explodera vid yttre brand.

Kännbar varning för synskadade. De flesta hälsosfarliga kemiska produkter som säljs till allmänheten ska ha en kännbar varningsmärkning i form av en upphöjd triangel på förpackningen.

Farosymboler som gäller till 2015

Mycket giftig/
Giftig

Frätande

Hälsoskadlig
Irriterande

Miljöfarlig

Explosiv

Extremt/
Mycket
brandfarligt

Oxiderande

[illegible]

Nyttiga adresser, telefonnummer och kontaktpersoner

**LARM TILL SOS, AMBULANS, BRANDKÅR, POLIS, GIFTINFORMATION:
RING 0 112 (0 BEHÖVS OM DU RINGER VIA UNIVERSITETSTELEFON)
RING 112 FRÅN ANNAN TELEFON**

	UNIVERSITETSTELEFON	ANNAN TELEFON
Securitas	207 00	046-222 07 00
Akademiska hus jour	0 31 13 10	046-31 13 10
Sjukvårdsrådgivningen	0 1177	1177
Giftinformation (ej akut, akut se ovan)	0 010 456 6700	010-456 6700
Giftinformation AKUT	0 112	112
Sjukhuset i Lund	0 17 10 00	046-17 10 00
Lunds universitets växel	99	046-222 00 00
Universitetets larmtelefon	20 700	046-222 07 00

(Ring universitetets larmtelefon om du behöver komma i kontakt med väktare eller universitetets beredskapsperson)

SKYDDSOMBUD OCH KONKTAKTPERSONER FÖR UNDERVISNINGSLOKALERNA

Huvudskyddsombud: Erling Jirle (Erling.Jirle@biol.lu.se)

Biologihus A: Chatarina Mattsson (Chatarina.Mattsson@biol.lu.se)

Biologihus B: Carina Rasmussen (Carina.Rasmussen@biol.lu.se)

Biologihus C: Camilla Björklöv (Camilla.Bjorklov@biol.lu.se)

Ekologihuset Gemensamt inkl GU-lokalerna: Lotta Persmark (Lotta.Persmark@biol.lu.se)

ÖVRIGA LOKALER TILLHÖRANDE CEC

Skyddsombud och kontaktperson: Wilhelm May (wilhelm.may@cec.lu.se)

Biträdande skyddsombud: Marianne Hall (marianne.hall@cec.lu.se)

Arbetsmiljöansvarig, föreståndare: Per Persson (per.persson@cec.lu.se)

ARBETSUPPGIFTER INOM ARBETSMILJÖ, MILJÖ OCH SÄKERHET PÅ CEC

Kontaktperson: Maria Hansson (Maria.Hansson@cec.lu.se)

INFORMATION OCH NYTTIGA LÄNKAR

CEC sidor för arbetsmiljö (hälsa, miljö och säkerhet): www.cec.lu.se/sv/arbetsmiljo

Kemikalieinspektionen (har många databaser): www.kemi.se

Arbetsmiljöverket: www.av.se

LUNDS
UNIVERSITET

www.cec.lu.se

**CENTRUM FÖR MILJÖ- OCH
KLIMATVETENSKAP**

Utblidningskansliet
Sölvegatan 37
223 62 Lund
046-222 37 82, 046-222 98 20